

Ár 2012, þriðjudaginn 18. desember er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Elísabet Júlíusdóttir og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 153/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 12. september 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 10. september 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 19. september 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 29. október 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 20. nóvember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi, dagsettu 23. nóvember 2012.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 18. desember 2012.

II.

Málsatvik.

Þann 12. nóvember 2008 var yfirlýsing um sjálfskuldarábyrgð nr. Y, gefin út. Sóknaraðili gekkst í sjálfskuldarábyrgð á reikningi A, nr. X hjá FF að fjárhæð kr. 2.250.000. Gildistími ábyrgðarinnar var til 12. júlí 2012. Tekið var fram að við lok gildistímans næði ábyrgðin til þeirrar skuldar sem þá væri á tékkareikningnum. Með undirritun sinni á yfirlýsinguna staðfesti sóknaraðili að hafa kynnt sér skilmála sjálfskuldarábyrgðarinnar og niðurstöðu greiðslumats, hefði þess verið óskað. Með undirritun sinni samþykkti sóknaraðili ábyrgð sína og skilmála hennar. Þá staðfesti sóknaraðili að hafa fengið afhent fræðslurit sparisjóðsins um sjálfskuldarábyrgð og kynnt sér það.

Þann 12. nóvember 2008 var skjalið „Niðurstaða greiðslumats“ undirritað. Þar kom fram að sóknaraðili óskaði eftir að gangast í ábyrgð fyrir A á yfirdráttaláni að fjárhæð kr. 2.250.000. Tiltekið var að niðurstaða greiðslumats benti til þess að lántaki gæti ekki efnt skuldbindingar sínar miðað við núverandi fjárhagsstöðu. Þá kom fram að ekki yrði meira en helmingi lánsupphæðar varið til greiðslu á skuldum lántaka hjá sparisjóðnum. Þá var útdráttur úr 3. mgr. 4. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á

skuldum einstaklinga á skjalinu. Staðfesti sóknaraðili að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Þann 8. ágúst 2012 var sóknaraðila send tilkynning um löginnheimtu varðandi ábyrgð á reikningi X. Vakin var athygli sóknaraðila á því að A væri í vanskilum með yfirdráttarheimild á umræddum reikningi sem sóknaraðili var í ábyrgð fyrir. Vanskilin sem sóknaraðili var í ábyrgð fyrir námu samtals kr. 2.395.410. Ábyrgðin nam allt að kr. 2.250.000, auk vaxta og kostnaðar við innheimtuna. Það voru eindregin tilmæli að umrædd ábyrgð yrði greidd innan 10 daga frá dagsetningu bréfsins eða að samið yrði um greiðsluna við bankann. Að öðrum kosti yrði reikningnum lokað og sjálfskuldarábyrgðin send lögmanni bankans til innheimtu án frekari aðvörunar. Slík innheimta hefði í för með sér aukinn kostnað og gæti leitt til málshöfðunar.

Sóknaraðili kallaði eftir afstöðu varnaraðila varðandi það hvort yfirlýsing hans væri enn þá gild og bindandi og vísaði einkum til þess að gildistími ábyrgðaryfirlýsingarinnar væri útrunninn samkvæmt ákvæðum yfirlýsingarinnar sjálfar. Þann 10. september kvað lögmaður í bréfi til varnaraðila að ábyrgðin næði til þeirrar skuldar sem var á reikningnum á lokadegi gildistímans. Hefði skuldin á tékkareikningnum á einhverju tímamarki verið lægri eftir 12. júlí 2012 en hún var þann dag takmarkaðist skuldbindingin við þá fjárhæð.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 10. september 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að felld verði niður sjálfskuldarábyrgð kr. 2.250.000 ásamt öllum vöxtum og kostnaði sem bæst hafa við. Sóknaraðili vísar til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga kröfu sinni til stuðnings. Bendir sóknaraðili á að greiðslumat það sem vísað sé til á skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ hafi aldrei verið sýnt sóknaraðila. Þá bendir sóknaraðili á að á sama skjali segi að sóknaraðili hafi fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð. Þennan bækling hafi sóknaraðili aldrei fengið til kynningar.

Sóknaraðili kveður skilning þjónustufulltrúa varnaraðila um gildistíma ábyrgðarinnar hafa verið þann að ábyrgð félli niður eftir 12. júlí 2012, eins og tekið sé fram á sjálfskuldarábyrgðinni. Það hafi orðið til þess að tefja fyrir niðurstöðu í málinu þar sem upplýsingar innan sömu stofnunar hafi verið misvísandi. Þá hafi tilkynning um vanskil borist sóknaraðila fyrst 8. ágúst 2012 og þá hafi vanskil verið komin í kr. 2.395.410.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað. Varnaraðili bendir á að í 3. gr. skilmála fyrir ábyrgðinni segi að hún gildi í fjögur ár frá útgáfudegi, nema annað sé tekið fram. Í dálki á framhlið skjalsins segi að gildistími ábyrgðarinnar sé til 12. júlí 2012. Jafnframt sé tekið fram að við lok gildistímans nái ábyrgðin til þeirrar skuldar sem þá sé á tékkareikningnum. Við lok ábyrgðartímans þann 12. júlí 2012 hafi skuldin numið kr. 2.395.410 og ábyrgð sóknaraðila nemi kr. 2.250.000 af þeirri fjárhæð.

Varnaraðili vísar til þess að við undirritun yfirlýsingar um sjálfskuldarábyrgð hafi verið framkvæmt greiðslumat og niðurstöður þess verið kynntar ábyrgðarmanni í samræmi við samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Niðurstaða greiðslumats hafi gefið til kynna að lántakandi myndi ekki geta efnt skuldbindingar sínar miðað við þáverandi fjárhagsstöðu. Niðurstaðan sé dagsett sama dag og yfirlýsingin um sjálfskuldarábyrgð hafi verið undirrituð hinn 12. nóvember 2008. Þá staðfesti sóknaraðili með undirritun sinni að hann hafi fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð.

Varnaraðili telur að ekki séu skilyrði til að víkja skuldbindingu sóknaraðila samkvæmt yfirlýsingu um sjálfskuldarábyrgð til hliðar með stoð í 36. gr. laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggerninga. Með vísan til framangreinds fer bankinn fram á að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að gildi sjálfskuldarábyrgðar sóknaraðila nr. Y, á tékkareikningi A nr. X.

Samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, er undirritað af Sambandi íslenskra sparisjóða f.h. sparisjóða. FF var einn þessara sparisjóða og leiðir varnaraðili í máli þessu rétt sinn frá því félagi.

Umrætt samkomulag tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Í dómi Hæstaréttar í máli nr. 141/2012 er byggt á því sjónarmiði að í framangreindu samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga sé ekki kveðið á um skyldu lánveitanda til að kynna ábyrgðarmanni í öllum tilvikum gögn til grundvallar niðurstöðu greiðslumats eða að geyma undirgögn til stuðnings matinu svo þau mættu vera aðgengileg síðar. Virðist þar m.a. skipta máli hvort ábyrgðarmanni var bent á þann möguleika að kynna sér slík gögn.

Með skjalinu „Niðurstaða greiðslumats“ var sóknaraðila kynnt neikvæð niðurstaða greiðslumats, en sama orðalag og sama aðferð virðist hafa verið viðhöfð við að benda ábyrgðarmönnum á þann möguleika að kynna sér gögn til grundvallar niðurstöðunni og í umræddu Hæstaréttarmáli.

Ekki er fallist á með sóknaraðila að ábyrgðarmanni hafi ekki verið afhentur upplýsingabæklingur um skuldaábyrgðir og veðsetningar en með undirritun skjalanna „Yfirlýsing um sjálfskuldarábyrgð“ og „Niðurstaða greiðslumats“ staðfesti sóknaraðili að hafa fengið og kynnt sér bækling um sjálfskuldarábyrgðir og lánsveð, sbr. úrskurð úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki nr. 84/2012.

Í ljósi alls framangreinds verður ekki talið að forsendur séu til að víkja ábyrgð sóknaraðila til hliðar á framanröktum grundvelli, með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um sammingsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Þer því næst að víkja að röksemdum sóknaraðila varðandi gildistíma ábyrgðarinnar. Samkvæmt 2. mgr. 6. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga skal skuldaábyrgð eða veð fyrir yfirdráttarheimild tékkareiknings ekki gilda lengur en í fjögur ár frá útgáfudegi. Samkvæmt yfirlýsingu um sjálfskuldarábyrgð gildi ábyrgðin til 12. júlí 2012 en tilgreint var að við lok gildistímans næði ábyrgðin til þeirrar skuldar sem þá var á tékkareikningnum. Þá kom fram í 3. gr. skilmála ábyrgðaryfirlýsingarinnar að ábyrgðin gildi í fjögur ár frá útgáfudegi, nema annað væri tekið fram. Ábyrgðin stæði til tryggingar á yfirdráttarskuld reikningseiganda sem myndast hefði á þeim tíma og fyrir áföllnum kostnaði og vöxtum eftir þann tíma og félli ekki niður fyrr en að yfirdráttarskuld reikningseiganda, ásamt vöxtum og kostnaði, hefði verið að fullu greidd.

Þann 12. júlí 2012 nam skuldin á tékkareikningnum kr. 2.395.410, samkvæmt upplýsingum frá varnaraðila í athugasemdum til nefndarinnar, dags. 29. október 2012. Samkvæmt ábyrgðaryfirlýsingu sóknaraðila nam ábyrgð hans að hámarki kr. 2.250.000, auk bankakostnaðar og vaxta sem legðust á yfirdráttarskuldina samkvæmt verðskrá sparisjóðsins og greiðslu dráttarvaxta og alls kostnaðar af innheimtu kæmi til vanskila, sbr. 2. gr. skilmála yfirlýsingarinnar.

Í ljósi þess að á yfirlýsingu um sjálfskuldarábyrgð kom fram að við lok gildistíma ábyrgðarinnar næði ábyrgðin til þeirrar skuldar sem þá væri á tékkareikningnum verður að fallast á að ábyrgð sóknaraðila standi til tryggingar kr. 2.250.000 auk vaxta og kostnaðar. Eru því ekki forsendur til að verða við kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 18. desember 2012.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Elísabet Júlíusdóttir

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir